

KANTAR

Eesti elanike maksutahte uuring 2021

Anu Varblane
Kantar Emori uuringuekspert

Detsember 2021

MAKSU- JA TOLLIAMET

Uuringu läbiviimine

Uuringu eesmärk

- Selgitada välja 15–74aastaste Eesti elanike hoiakud ja uskumused maksude maksmise, Maksu- ja Tolliameti tegevuse, maksualaste normide, riskide ja karistuste ning Eestis kehtiva maksusüsteemi osas.
- Võrrelda tulemusi eelneval kolmel aastal läbi viidud maksutahte uuringu tulemustega.

Üldkogum ja valim

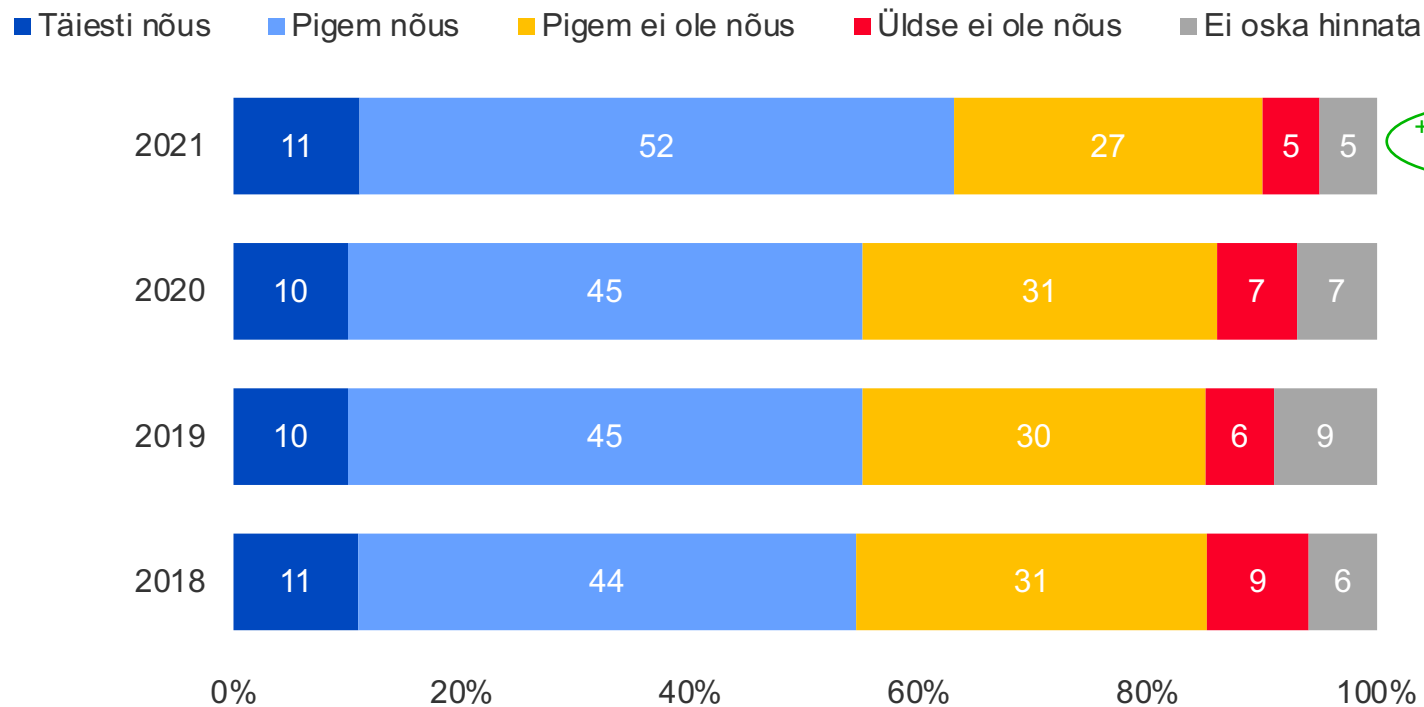
- Uuringu üldkogum: Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15–74
- Valim: 1225 juhuslikul teel leitud vastajat

Uuringu metoodika

- Kombinatsioon veebi- ja telefoniküsitlusest (vastavalt 85% ja 15% valimist)
- Ankeet eesti ja vene keeles
- Küsitlustöö ajavahemikus 02.–14. september 2021

KOKKUVÕTE TULEMUSTEST: TEADMISED

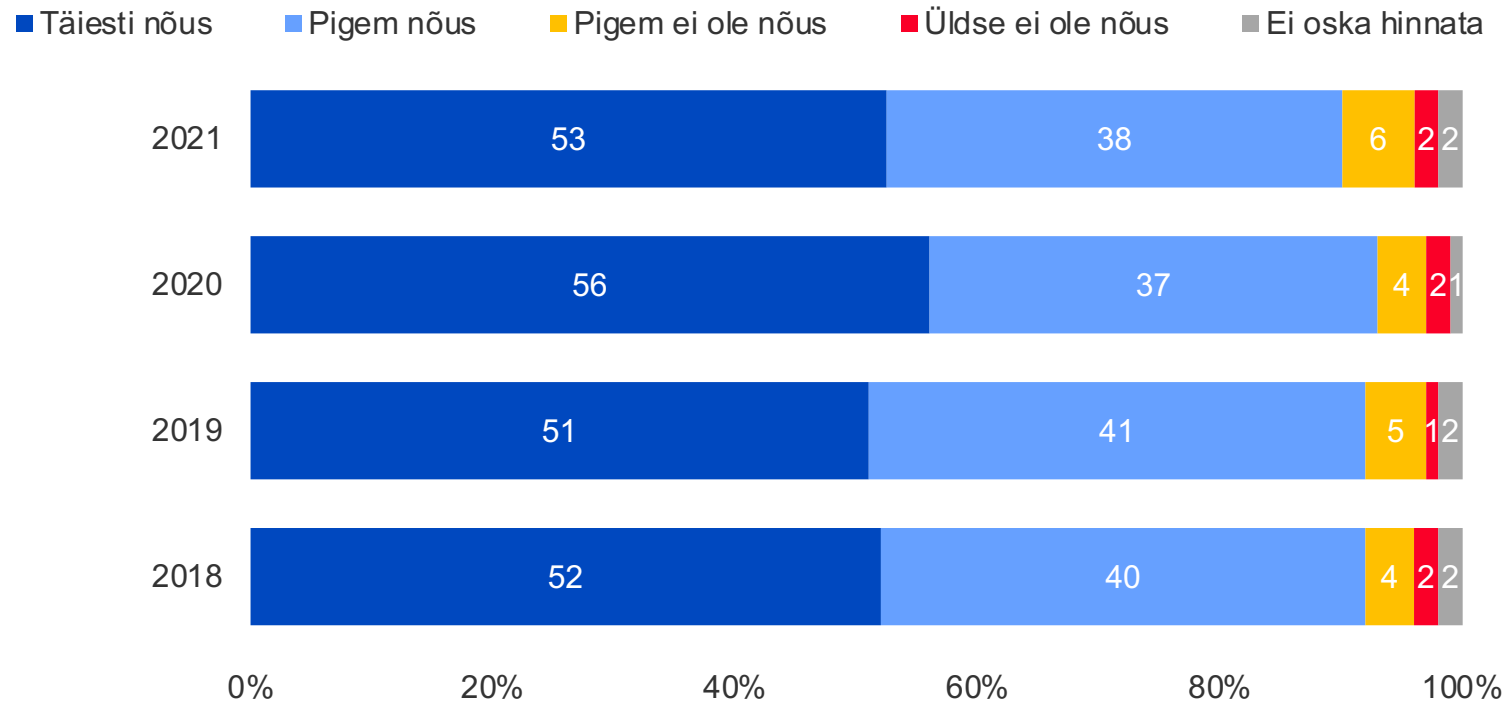
Väide: Hindan oma teadmisi Eesti maksusüsteemist heaks (%)

- Oma teadmisi peetakse seda **paremaks**, mida kõrgem on vastaja **haridustase, isiklik sissetulek ja hinnang majanduslikule toimetulekule**.
- Teadmisi peavad paremaks need, kes **usaldavad rohkem Eesti valitsust** ja on **rohkem rahul avalike teenustega**.
- Teadlikkus on madalaim **15–24-aastaste seas**.
- **Eestlaste** hinnang oma teadlikkusele on kõrgem kui muu rahvuse esindajatel.
- Töölase staatuse lõikes peavad ennast kõige teadlikumaks **ettevõtjad**.

HOIAKUD (1/4)

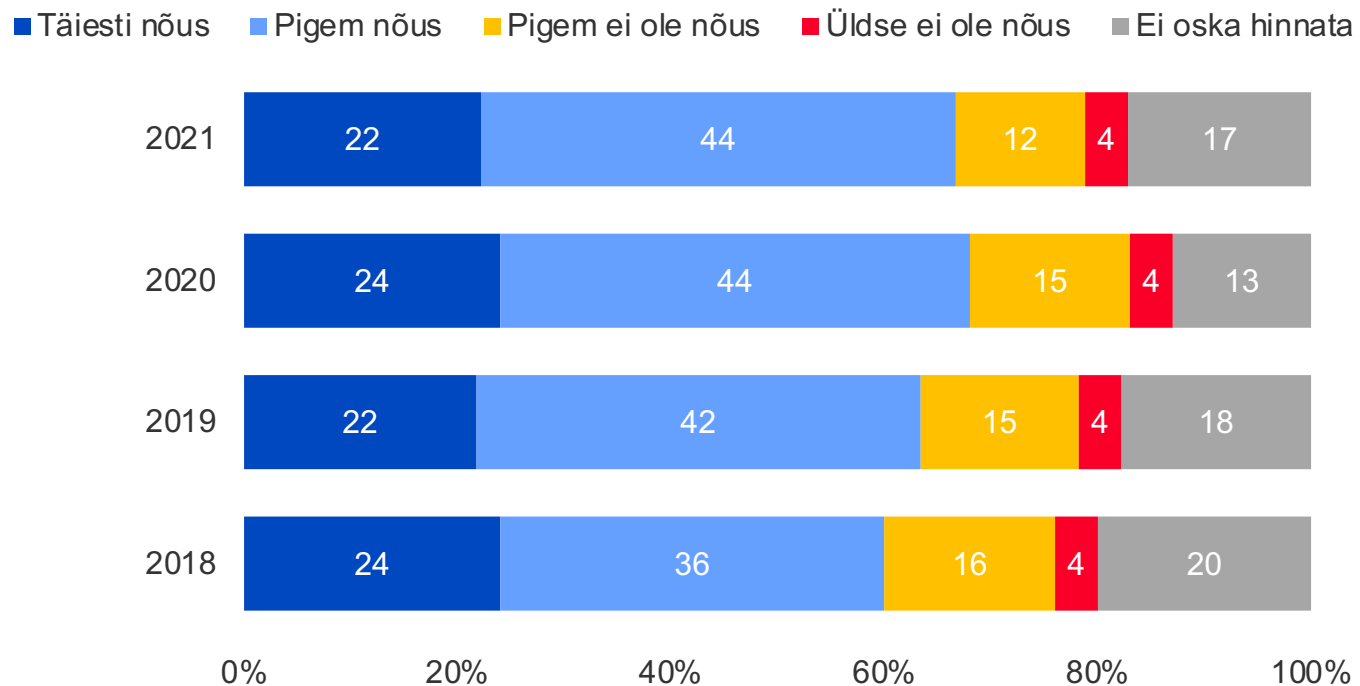
Väide: Maksude maksmine on minu kui kodaniku tähtis kohustus (%)

- Maksude maksmist peavad tähtsaks kodanikukohustuseks sagedamini **50aastased ja vanemad**;
- Veidi enam **eestlased** kui muu rahvuse esindajad;
- Need, kes **usaldavad valitsust**;
- Töölase staatuse võrdluses **pensionärid**.
- Mida **kõrgem haridus/sissetulek ja parem majanduslik toimetulek**, seda rohkem on neid, kes peavad maksude maksmist tähtsaks kohustuseks.

HOIAKUD (2/4)

Väide: Kui keegi jätab osa oma tulust deklareerimata, siis on tõenäoline, et MTA kontakteerub temaga (%)

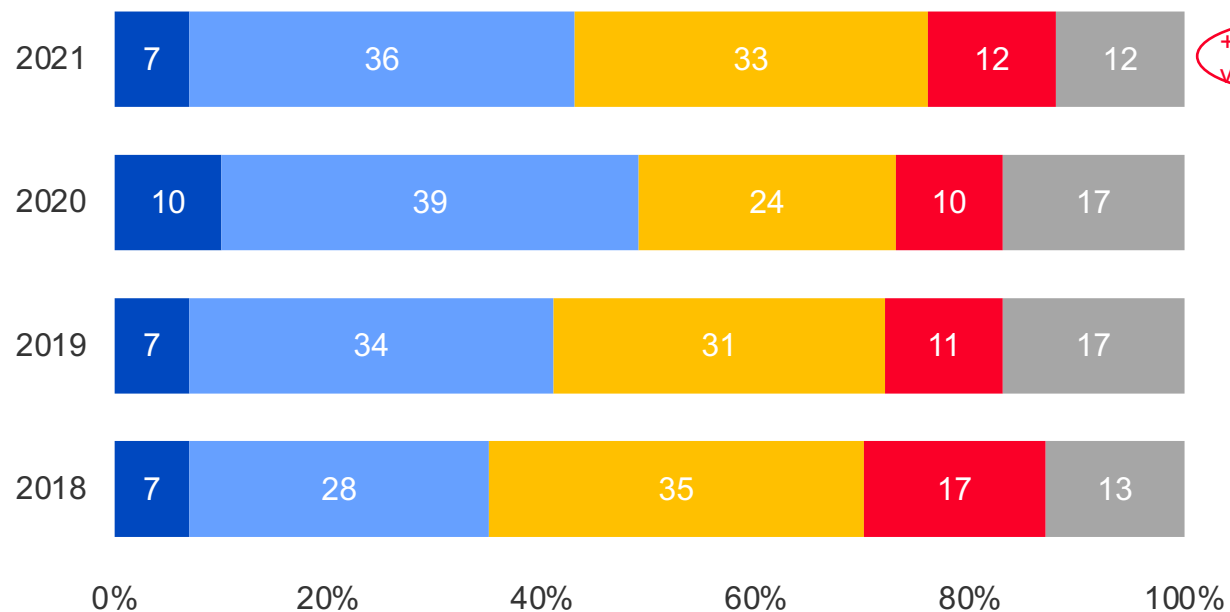

- Mida **vanem** inimene, seda tõenäolisemaks peab ta MTA ühenduse võtmist maksude osalise tasumata jätmise korral.
- MTA kontakteerumist peavad tõenäolisemaks **mitte-estlased**,
- tööalase staatuse lõikes **pensionärid**,
- **valitsust usaldavad** ja **avalike teenustega rahulolevad** inimesed.

HOIAKUD (3/4)

Väide: Eesti maksusüsteem on õiglane (%)

■ Täiesti nõus ■ Pigem nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Üldse ei ole nõus ■ Ei oska hinnata

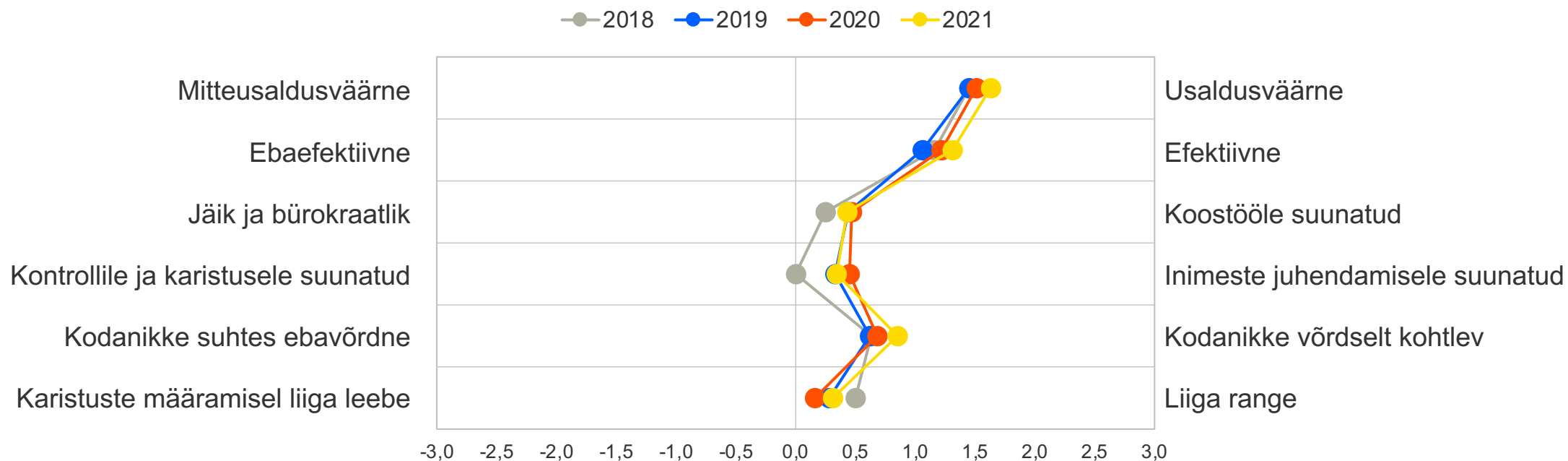

+11% ei ole nõus võrreldes 2020

- Eesti maksusüsteemi **ei pea õiglaseks** sagedamini **mehed**, elanikud vanuses **35–49** ja **madalama haridustasemega** inimesed.
- **Töölase staatuse** lõikes peavad Eesti maksusüsteemi kõige õiglasemaks palgatöötajad ja (üli)õpilased.
- Eesti maksusüsteemi peavad õiglaseks pigem need, kes tulevad **majanduslikult hästi toime**, **usaldavad valitsust**, on **rahul riiklike teenustega** ja kelle **majanduslik olukord on viimase 1,5 a jooksul muutunud paremaks**.

HOIAKUD (4/4)

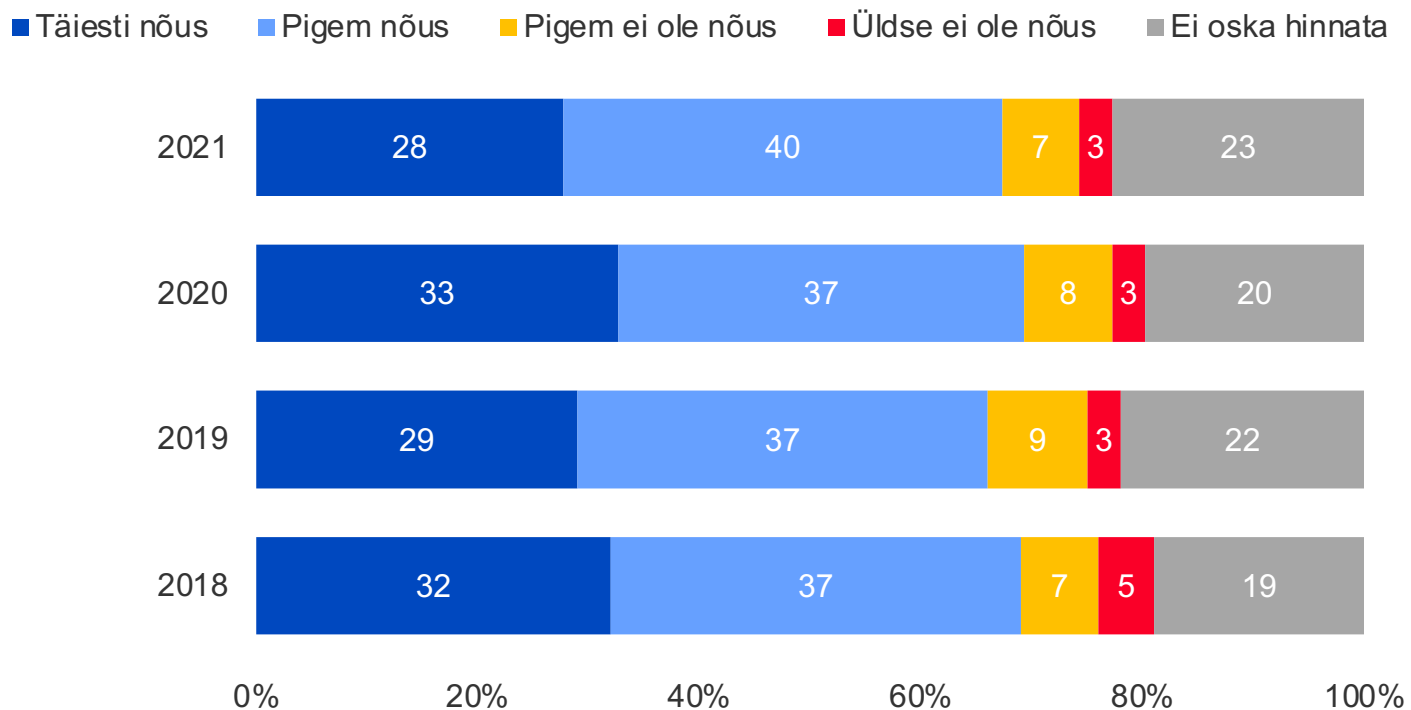
MTA usaldusväärsus

- **Usaldusväärsus** keskmine hinnang 1,63 skaalal -3 kuni 3.
- Keskmine hinnang on paranenud 0,12 palli.
- MTA-d peavad usaldusväärseks keskmisest sagedamini **naised, kõrgharidusega, 50–74aastased, valitsust usaldavad ja riigi poolt pakutavate teenustega rahulolevad** Eesti elanikud, kes tulevad **majanduslikult üsna või väga hästi toime** ja kelle majanduslik olukord ei ole viimase 1,5 aasta jooksul halvenenud.

NORMID (1/2)

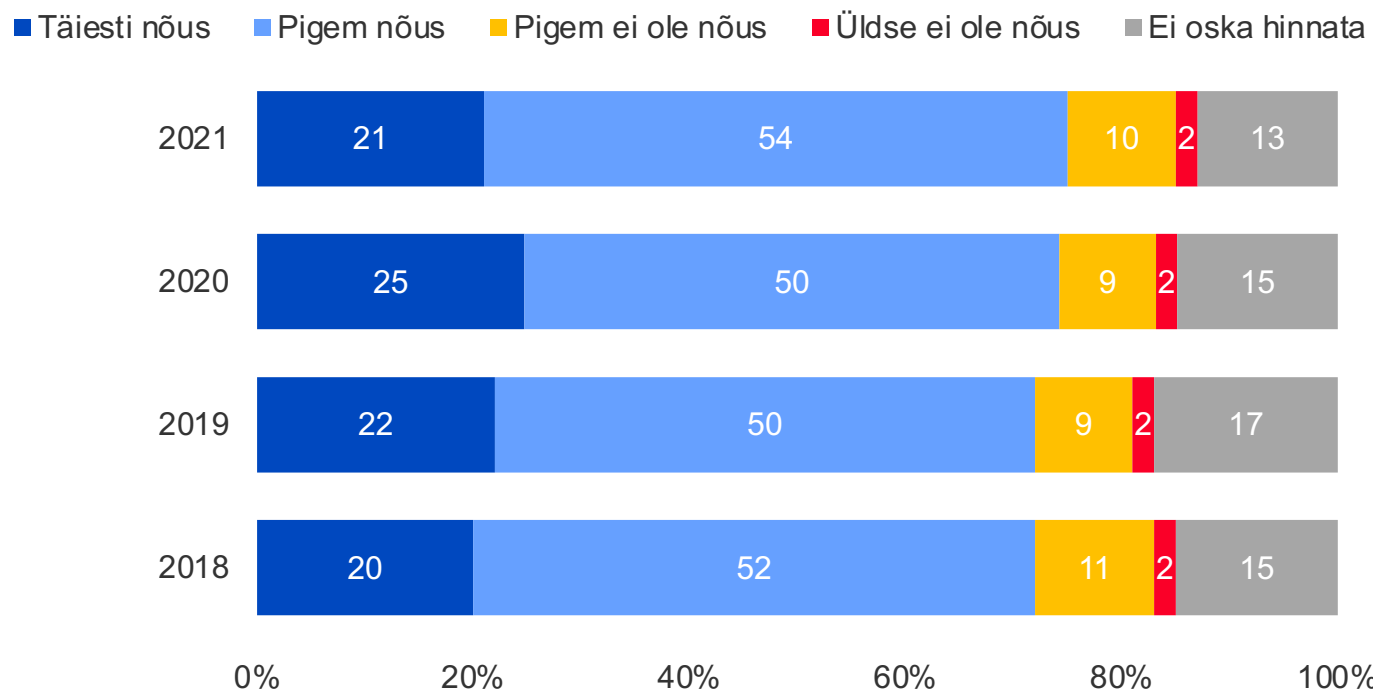
Väide: Enamik mulle olulisi inimesi peab tähtsaks, et ma oma maksud korrektset tasuksin (%)

- Sotsiaalset survet maksude korrektseks tasumiseks tajuvad rohkem **naised** ja **eestlased**.
- Sotsiaalset survet maksude korrektseks tasumiseks tunnevad **vähem ettevõtjad** ja **kodused/töötud** ning **15–24aastased**.
- Maksude korrektset tasumist peetakse seda tähtsamaks, mida kõrgem on inimese **haridustase**, hinnang oma **majanduslikule toimetulekule**, **valitsuse usaldamisele** ja **riigi poolt pakutavate teenustega rahulolule**.

NORMID (2/2)

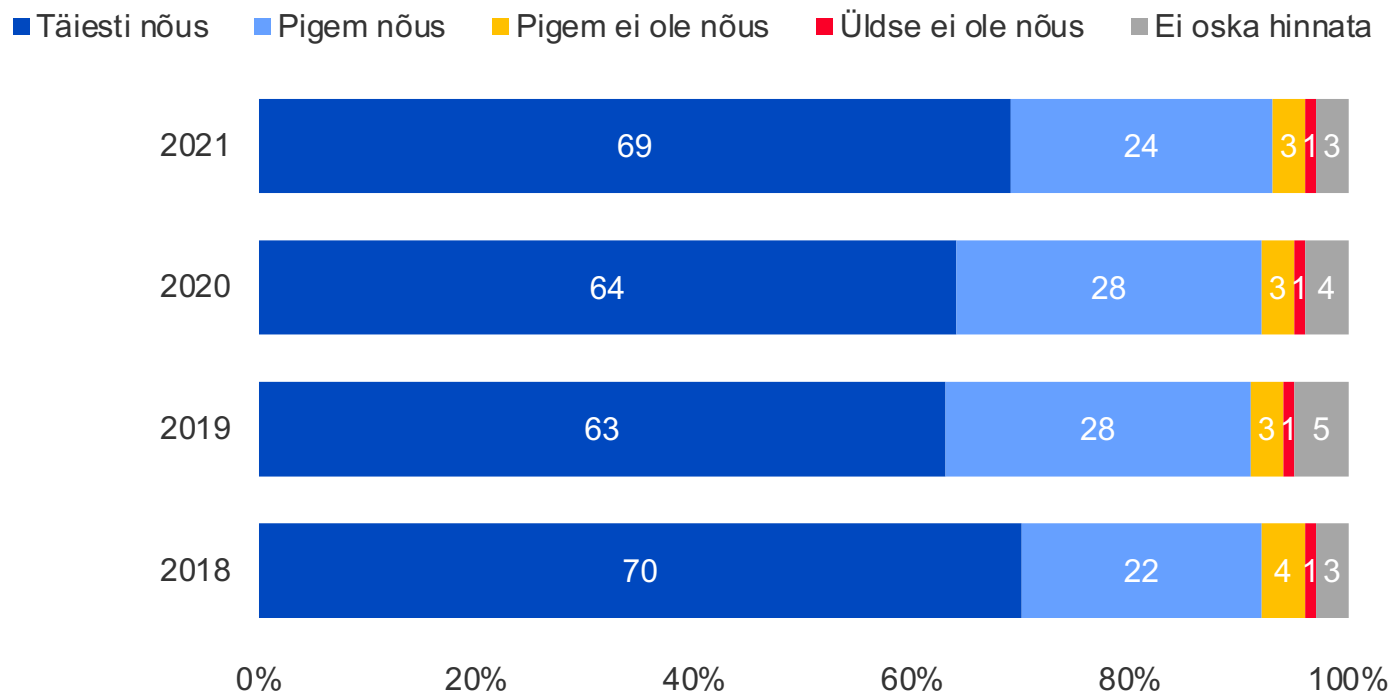
Väide: Enamik inimesi deklareerivad ja maksavad oma maksud korrektset ära (%)

- Korrektsesse maksude deklareerimisse ja tasumisse usuvad sagedamini **eestlased, majanduslikult hästi toimetulevad, valitsust usaldavad ning riiklike teenustega rahulolevad** Eesti elanikud.
- Optimistlikuma suhtumisega on sagedamini **palgatöötajad ja (üli)õpilased**.

KÄITUMINE (1/2)

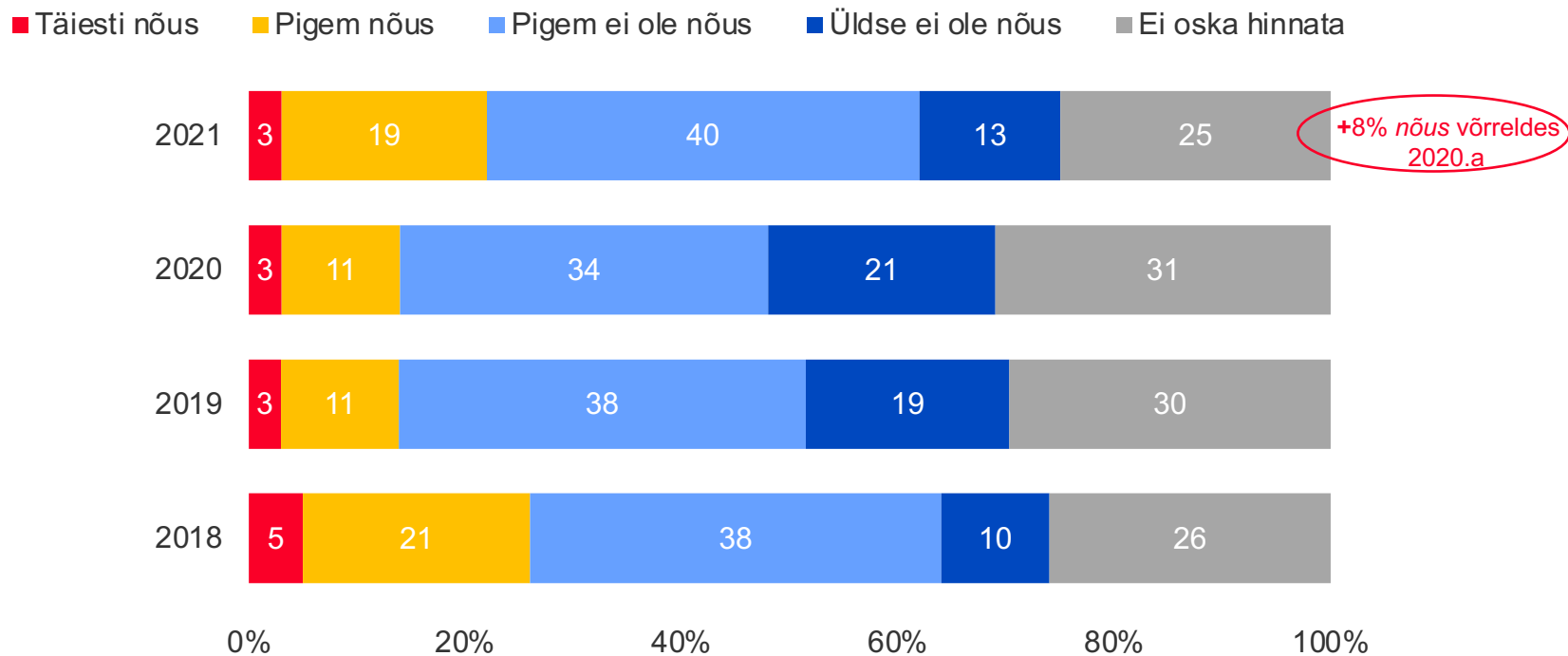
Väide: Maksan kõik maksud (nt palgalt, lisatuludelt jms) alati korrektset ära (%)

- Täiesti korrektset maksavad endi sõnul makse sagedamini **naised** kui mehed.
- **Kõrgema haridustasemega, valitsust usaldavad ja riigi poolt osutatavate teenustega rahuolevad** elanikud on enda sõnul maksekuulekamad.
- Tööstaatuses lõikes on **ettevõtjad** ja vanusegruppide lõikes **15–24aastased** kõige **vähem maksekuulekad**.

KÄITUMINE (2/2)

Väide: Maksude tasumist on lihtne vältida (%)

- Maksude tasumise vältimist peavad lihtsaks pigem **nooremad inimesed**, samuti **madalama haridustasemega** elanikud,
- tööstaatuses löikes (**üli**)õpilased,
- **majanduslikult hästi toimetulevad inimesed**.
- Need, kes usuvad, et maksude tasumata jätmisele järgneb MTA kontroll või karistus, pigem ei arva, et maksude tasumist on lihtne vältida.

Maksutahte indeks 2021

2021. a maksutahte indeks on **69,6**, mis on eelmisest aastast **1,2** punkti võrra kõrgem.

VÄITED	NÄITAJA KAAL INDEKSIS	2021 SISEND-VÄÄRTUS	2021 INDEKS	2020 INDEKS	2019 INDEKS	MUUTUS 2019-2020	MUUTUS 2020-2021
TEADMISED	25						
Hindan oma teadmisi Eesti maksusüsteemist heaks	25	63,0	15,8	13,9	13,7	+0,2	+1,9
HOIAKUD	25						
Maksude maksmine on minu kui kodaniku tähtis kohustus	6,25	90,9	5,7	5,8	5,8	0	-0,1
Kui keegi jätab osa oma tulust deklareerimata, siis on tõenäoline, et MTA kontakteerub temaga	6,25	66,9	4,2	4,2	4	+0,2	0,0
Eesti maksusüsteem on õiglane	6,25	43,2	2,7	3,1	2,5	+0,6	-0,4
Maksu- ja tolliamet on: Mitteusaldusväärne ...	6,25	84,5	5,3	5	4,9	+0,1	+0,3
Usaldusväärne (skaalal -3...+3)							
NORMID	25						
Enamik mulle olulisi inimesi peab tähtsaks, et ma oma maksud korrektselt tasuksin	12,5	67,5	8,4	8,8	8,3	+0,5	-0,4
Enamik inimesi deklareerivad ja maksavad oma maksud korrektselt ära	12,5	75,1	9,4	9,3	9	+0,3	+0,1
KÄITUMINE	25						
Maksan kõik maksud (nt palgalt, lisatuludelt jms) alati korrektselt ära	12,5	93,0	11,6	11,5	11,3	+0,2	+0,1
Maksude tasumist on lihtne vältida	12,5	52,9	6,6	6,8	7,1	-0,3	-0,2
KOONDINDEKS			69,6	68,4	66,5	+1,9	+1,2

Maksutahte indeks: sihtgruppide võrdlus

TAUSTATUNNUSED		2021 INDEKS	2020 INDEKS	2019 INDEKS	2019-2020 MUUTUS	2020-2021 MUUTUS
Sugu	Mees	70,3	69,1	67,2	+1,9	+1,2
	Naine	69	68	65,9	+2,1	+ 1
Vanus	15 kuni 24	62,5	59,8	57	+2,8	+ 2,7
	25 kuni 34	67,8	66,9	62,5	+4,4	+ 0,9
	35 kuni 49	69,1	69,8	66,4	+3,4	- 0,7
	50 kuni 64	73,8	70,2	70,1	+0,1	+ 3,6
	65 kuni 74	71,7	73,3	74,4	-1,1	- 1,6
Rahvus	Eestlane	71,1	71,1	68,4	+2,7	0
	Muu rahvus	66,1	63,4	62,9	+0,5	+ 2,7
Haridus	Alg- ja põhiharidus	64,7	59,1	60,6	-1,5	+ 5,6
	Kesk- ja keskeriharidus	67,9	67,7	66,5	+1,2	+ 0,2
	Kõrgharidus	73,4	75,4	70,6	+4,8	- 2
Staatus	Ettevõtja	70,9	72,1	72,1	+0,1	- 1,2
	Palgatöötaja	72,1	69,6	65,8	+3,8	+ 2,5
	Pensionär	70,1	72	72,5	-0,5	- 1,9
	(Üli)õpilane	61,4	60	59,4	+0,6	+ 1,4
	Muu (kodune, töötu)	59,8	58,3	64,5	-6,2	+ 1,5

TAUSTATUNNUSED		2021 INDEKS	2020 INDEKS	2019 INDEKS	2019-2020 MUUTUS	2020-2021 MUUTUS
Usaldus Eesti valitsuse vastu	Üldse/pigem ei usalda	62,9	64,9	63,3	+1,6	- 2
	Pigem/täiesti usaldab	75,5	74	72,3	+1,7	+ 1,5
Rahulolu avalike teenustega	Üldse/pigem ei ole rahul	60,7	60	57,8	+2,2	+ 0,7
	Pigem/väga rahul	73,3	71,7	70,4	+1,3	+ 1,6
Majanduslik toimetulek	Väga/üsna halvasti	61,6	57	59,4	-2,4	+ 4,6
	Rahuldavalt	68,7	67,8	66,4	+1,4	+ 0,9
	Üsna/väga hästi	73,6	74,8	72,5	+2,3	- 1,2
Isiklik kättesaadud kuine sissetulek	kuni 600 eurot	65,8	*60,9	60,8	+0,1	
	601–1000 eurot	70,6	68,2	67,6	+0,6	
	1001–1400 eurot	71,9	71,4	68,5	+2,9	
	üle 1400 euro sissetulek puudus / ei soovi vastata	75	72,9	72,8	+0,1	
		62,8	65,0	59,0	+6,3	

*Aastatel 2019 ja 2020 olid sissetulekuvahemikud kuni 400 eurot, 401–800, 801–1200 ja üle 1200€, seega ei saa välja tuua indeksi muutust 2020–2021.

JÄRELDUSED

- Eesti elanike **teadlikkus** maksusüsteemist, maksude tasumisest ja maksude ning avalike hüviste vahelisest seosest on kasvanud. Kõige **madalam on teadlikkus** jätkuvalt **nooremate ja vähem haritud elanike hulgas**.
- Ka mitte-eestlaste seas on viimasel aastal teadlikkus maksusüsteemist märkimisväärselt kasvanud.
- Enamuses maksutahte aspektides (nii hoiakutes, normides kui käitumises) kehtib seos, et need, kes usaldavad valitsust, on rahul riigi poolt pakutavate teenustega, kelle majanduslik olukord on hea ja viimase 1,5 aasta jooksul paranenud, on **maksukuulekamad**.
- Jätkuvalt kehtib seos, et mida noorem, madalama sissetuleku ning haridustasemega on inimene, seda **madalam on tema maksutahe**. Samuti mõjutab maksutahet negatiivselt usaldamatus valitsuse vastu ning rahulolematuus avalike teenustega.
- Viimasel aastal on olulised **vähenenud** see, kui **õiglasena** tajutakse maksusüsteemi, selles aset leidnud muutusi ja ka MTA poolt tehtavaid karistusi.
- Eelneva aastaga võrreldes on kasvanud nende elanike osakaal, kes peavad **maksude tasumise vältimist** lihtsaks. Lisaks ei tunneks enam kui viiendik elanikest end halvasti, kui jätaks maksud tasumata. See tõendab, et **järelevalve** on jätkuvalt oluline.
- MTA on viimastel aastatel pööranud rohkem tähelepanu venekeelse elanikkonna teavitamisele. Selle positiivset mõju on näha ka 2021. aastal: **maksutahe** on kasvanud rohkem **mitte-eestlaste** kui eestlaste seas. Samuti on näha MTA teavitustöö mõju **noorte** hulgas: kuigi nende maksualane teadlikkus on jätkuvalt madalam, on maksutahe viimasel kahel aastal kasvanud. Lisaks on maksutahe tõusnud **alg- ja põhiharidusega** elanike hulgas.

MAKSU- JA TOLLIAMET

Maksu- ja Tolliameti kommentaarisid

Peadirektori asetäitja Rivo Reitmann

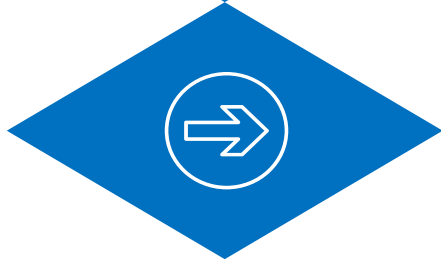
Eesti elanike maksutahe paranes kolmandat aastat järjest

MTA eesmärk on **kõrgem maksutahe** – makse makstakse, mitte ei korjata (100 euro maksuraha kogumiseks kulub 0,37 EUR)

Peaaegu kõik eestimaalased peavad maksude maksmist enda **oluliseks kohustuseks**

Hoiak peab rohkem hakkama peegelduma ka **käitumises**

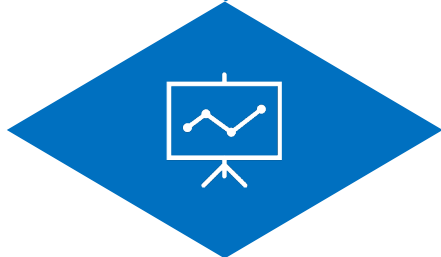
Oluline märksõna maksutahte hoidmisel ja tõstmisel:
stabiilsus

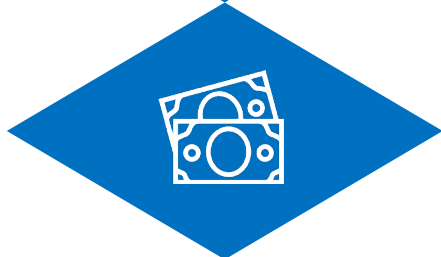
MTA fookuses täna ja homme

Hoida varimajanduse osakaal **alla 5%**
(2020. aastal **4,72%**)

Ausate juriidiliste isikute osakaal **91,8%**
Ausate füüsiliste isikute osakaal **97,9%**

Ümbrikupalka saab **5,7%** kõikidest palgasaajatest

Lihtsad ja mugavad avalikud teenused: maksude deklareerimine, lühemad järjekorrad klienditeeninduses, nõustamine, maksuharidus

MAKSU- JA TOLLIAMET

Tänään!

